

Łukasz Witczak

Doposażenie infrastruktury rekreacyjno – edukacyjnej nad stawem wiejskim w Łuszczanowie

Inicjatywa pn. „Doposażenie infrastruktury rekreacyjno – edukacyjnej nad stawem wiejskim w Łuszczanowie” realizowana była nad naturalnym zbiornikiem wodnym (staw wiejski – dawny pojnik dla bydła, o pow. ok. 410 m²), znajdującym się w zagłębieniu terenu obok strugi Brodek, w północnym skraju miejscowości Łuszczanów.

Ryc. 1 – 2. Staw wiejski – stan przed realizacją przedsięwzięcia

Inicjatorami realizacji inwestycji byli: sołtys Łuszczanowa wraz z Radą Sołecką i Grupą Odnowy Wsi – Stowarzyszeniem Na Rzecz integracji i Rozwoju Wsi Łuszczanów.

Zbiornik do 2016 roku był zaniedbany – od dziesięcioleci nie prowadzono prac w zakresie oczyszczenia i pogłębienia stawu, przez co ulegał naturalnemu zarastaniu - w konsekwencji mogło to doprowadzić do jego zaniku.

W 2016 roku w ramach funduszu sołeckiego, za sumę 25 tys. zł, wykonano następujący zakres prac: pogłębiono, oczyszczono i zarybiono staw, częściowo zniwelowano teren wokół stawu, zniwelowano i wyrównano drogę dojazdową do stawu, częściowo nasadzono drzewa (wierzby), usunięto drzewo obumarłe, wykonano skalniak i palenisko oraz wyposażono ten teren w kilka ławek przy palenisku i tablicę informacyjną z regulaminem.

W oparciu o środki pozyskane w VII edycji konkursu Pięknieje Wielkopolska Wieś i wkład własny Gminy Jarocin, w 2017 roku wykonano prace związane z drugim etapem zagospodarowania terenu wokół stawu: dostawę i montaż drewnianej chaty grillowej, dostawę i instalację automatycznej, bezprzewodowej stacji meteorologicznej (wyposażonej w zestaw solarny i modem GPRS), służącej celom edukacyjnym (mierzone parametry: temperatura i wilgotność powietrza, ciśnienie, opady, prędkość i kierunek wiatru, promieniowanie UV i promieniowanie słoneczne, temperatura wody, temperatura gruntu).

W oparciu o środki pozyskane w VIII edycji konkursu Pięknie Wielkopolska Wieś i wkład własny Gminy Jarocin, w 2018 roku wykonano prace związane z trzecim etapem zagospodarowania terenu wokół stawu: wykonanie nawierzchni typu pomostowego ze struganych desek drewnianych na legarach, kotwionej w stopach fundamentowych betonowych, wykonanie niezależnej toalety z prefabrykowanym zbiornikiem bezodpływowym na ścieki bytowe, wyposażenie terenu w elementy małej architektury – ławki i pojemniki na odpady, instalację oświetlenia – lampy hybrydowej, zasilanej przez moduły fotowoltaiczne i siłownię wiatrową, wyposażonej w oprawę typu LED.

W 2019 r. ze środków budżetu Gminy Jarocin doposażono chatę grillową w instalację elektryczną, w tym oświetleniową, zasilaną przez moduł fotowoltaiczny.

Ryc. 3 – 4. Staw wiejski – stan po realizacji przedsięwzięcia

Czas realizacji całego przedsięwzięcia obejmował lata 2016 – 2019. Koszt realizacji inicjatywy, z uwzględnieniem środków własnych i wielkości dofinansowania ze środków zewnętrznych, przedstawiono w ujęciu tabelarycznym.

Tab. 1. Koszty realizacji inicjatywy

Źródła finansowania przedsięwzięcia	
Wyszczególnienie	Koszty całkowite (w zł)
1. Środki z funduszu sołectkiego	25 000,00
2. Wkład własny sołectwa	33 800,00
a) praca mieszkańców*	
b) praca sprzętu**	
c) materiały	
3. Inne środki np. dotacje, konkursy	60 000,00
4. Środki z budżetu gminy (poza funduszem sołectkim)	28 731,26
Ogółem	147 531,26

* Koszt 1 roboczogodziny określa się maks. na 15 zł; ** Koszt pracy sprzętu ustala się maks. na 50 zł.

W realizacji projektu czynnie uczestniczyli mieszkańcy sołectwa, wykonując w 2017 r. prace związane z montażem drewnianej chaty do grilla oraz dalszym niwelowaniem terenu wokół stawu. Przygotowaniem terenu pod montaż i samym montażem chaty zajmowało się 12 osób. Liczba roboczogodzin, potrzebnych na wykonanie prac, wyniosła 360 godzin. Dodatkowo przez 200 roboczogodzin wykonywane były prace z wykorzystywaniem sprzętu do montażu drewnianej budowli, niwelacji terenu i transportu mas ziemnych. Ponadto, w 2018 r. mieszkańcy sołectwa uczestniczyli w realizacji projektu, wykonując prace związane z przygotowaniem wykopów, fundamentów punktowych i montażem drewnianego pomostu, drewnianych elementów małej architektury – toalety, ławek, pojemników na odpady oraz przygotowaniem wykopu i posadowieniem prefabrykowanego zbiornika na ścieki bytowe. Przygotowaniem terenu pod montaż i samym montażem zajmowało się 12 osób. Liczba roboczogodzin, potrzebnych na wykonanie prac, wyniosła 360 godzin. Dodatkowo przez 260 roboczogodzin wykonywane były prace z wykorzystywaniem sprzętu.

Zasadniczym efektem praktycznym realizacji zadania z punktu widzenia procesu odnowy wsi, jest podniesienie standardu życia beneficjentów projektu - mieszkańców sołectwa, poprzez oddziaływanie na liczbę, dostępność i stan elementów infrastruktury rekreacyjnej i edukacyjnej w przestrzeni publicznej oraz stworzenie bazy do budowy oferty kulturalnej, edukacyjnej, wypoczynku i rekreacji. Odnowiony teren nad stawem służy także podnoszeniu świadomości ekologicznej społeczności lokalnej w tym przede wszystkim - dzieci i młodzieży z Niepublicznego Zespołu Szkół w Łuszczanowie, poprzez naukę odczytywania, interpretacji i wykorzystania lokalnych pomiarów meteorologicznych w monitoringu środowiska oraz działaniach dostosowawczych i prewencyjnych z zakresu zmian klimatu i zjawisk ekstremalnych (mierzone parametry: temperatura i wilgotność powietrza, ciśnienie, opady, prędkość i kierunek wiatru, promieniowanie UV i promieniowanie słoneczne, temperatura wody, temperatura gruntu). Traktowany kompleksowo projekt jest również elementem strategii zachowywania i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, jakim w przypadku Sołectwa Łuszczanów jest m.in. naturalny zbiornik wodny, o udokumentowanym historycznie znaczeniu dla społeczności lokalnej. Projekt przyczynia się także do kształtowania ładu przestrzennego i ładu funkcjonalnego sołectwa. Przedmiotowy teren jest ogólnodostępny – otwarty dla wszystkich mieszkańców i gości sołectwa.

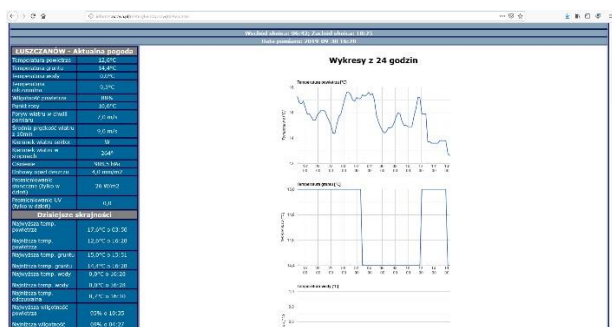

Ryc. 5 – 6. Stacja meteorologiczna z instalacją czujnika pomiaru temperatury wody

Długofalowe oddziaływanie projektu sprowadza się do stworzenia warunków dla integracji społeczności lokalnej, możliwości wieloletniego wykorzystywania nowej infrastruktury rekreacyjno-edukacyjnej oraz możliwości budowy np. systemu informowania o zjawiskach pogodowych w oparciu o istniejącą stację meteorologiczną.

Projekt ma także znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców sołectwa - czynniki niematerialne – tworzące atmosferę między ludźmi, np.: wzrost akceptacji postaw aktywnych, poczucie współuczestnictwa i współtworzenia, możliwość samorealizacji, stworzenie bazy do budowy oferty kulturalnej, edukacyjnej, wypoczynku i rekreacji, zwiększenie integracji mieszkańców sołectwa, wzrost poczucia bezpieczeństwa.

Całościowo ujmowana inicjatywa promuje idee inteligentnych wsi (smart villages) poprzez kompilację elementów innowacyjnych z elementami nawiązującymi do tradycyjnych form zagospodarowania pozamiejskich przestrzeni publicznych. Inicjatywa przyczynia się do promocji wykorzystania nowoczesnych technologii w zakresie edukacji i usług (stacja meteorologiczna) oraz energii. Stacja meteorologiczna, to niewątpliwie element nowatorski, oryginalny i indywidualny, biorąc pod uwagę przestrzenie publiczne obszarów wiejskich. Automatyzm prowadzonych pomiarów otwiera dostęp do wyników monitoringu środowiska dla wszystkich mieszkańców sołectwa za pomocą łącza internetowego.

Ryc. 7 – 8. Zrzuty ekranu wizualizacji komunikatu pomiarowego stacji meteo ze strony: <http://infomet.nazwa.pl/meteo/luszczanow/meteo.html>

Z kolei chata grillowa, to element infrastruktury projektowany na zasadzie kontrastu – z tradycyjnych materiałów, umożliwiającą wykorzystanie terenu nad stawem, niezależnie od warunków pogodowych, przez cały rok. W samej chacie również zastosowano jednak rozwiązania innowacyjne w postaci oświetlenia LED i instalacji elektrycznej, zasilanych modułem fotowoltaicznym.

Ryc. 9 – 10. Chata grillowa z modułem fotowoltaicznym

Ryc. 11 – 12. Chata grillowa z modułem fotowoltaicznym – widok oświetlonego wnętrza

Lampa hybrydowa, to także niewątpliwie element nowatorski. Lampa, podobnie jak inne elementy infrastruktury nad stawem, zasilana jest z odnawialnych źródeł energii, co poza znaczeniem finansowym niesie również walor edukacyjny – propagowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w różnorodnym zastosowaniu. Tego typu elementy zagospodarowania przestrzeni publicznych, poza pełnieniem funkcji podstawowej, służą promocji rozwiązań energooszczędnych, o niskich kosztach eksploatacji.

Z kolei pomost drewniany, to element infrastruktury projektowany na zasadzie kontrastu (podobnie, jak istniejąca chata grillowa) – z tradycyjnych materiałów. Elementy małej architektury (ławki, pojemniki na odpady) oraz niezależna toaleta stylistyką nawiązują do chaty grillowej oraz pomostu.

Ryc. 13 – 14. Lampa hybrydowa wraz z oświetlanym pomostem

Ryc. 15. Porównanie terenu nad stawem przed i po realizacji inicjatywy